

Plan mot diskriminering och kränkande behandling.

Gräsmarks skola,

Förskoleklass till åk 6 och fritidshem

Gäller året 2021

Rektor Anna Östlin

Innehåll

Vår vision	3
Delaktighet	4
Förankring av planen	4
Utvärdering av förra årets plan	5
Främjande insatser	5
Kartläggning	7
Resultat och analys	7
Förebyggande åtgärder	9
Rutiner för akuta situationer och uppföljande åtgärder till personal på skolan	11
Rutin för att anmäla kränkingsärenden i Kb Process	11
Ansvarsförhållande	12
Personal som elever och föräldrar kan vända sig till	12
Bilaga 1: Definition av begrepp	13

Vår vision

Gräsmarks skola är en F-6 skola med verksamhet i grundskola och fritidshem. Arbetet på Gräsmarks skola ska bygga på respekt, ansvar, förutsägbarhet och öppenhet. Där personal och elever arbetar tillsammans mot en god lärandemiljö och ett engagemang i varje elevs kunskapsutveckling. Arbetet på Gräsmarks skola och fritidshem ska syfta till att skapa förutsättningar för en trygg arbetsplats där varje medarbetare, barn och elev känner tilltro till sin egen förmåga samt upplever att de kan påverka sin vardag och framtid. Vuxnas förväntningar på både det enskilda barnet och gruppens utvecklingsförmåga har betydelse för elevernas kunskapsutveckling och hälsa. Vi tror på att alla människor kan och vill utvecklas. Vårt mål är att varje elev ska ges möjlighet att utvecklas så långt det är möjligt.

Gräsmarks skola och fritidshem ska vara en plats där det goda pedagogiska samtalet lever och där elever och personal får och tar emot kognitiva utmaningar. Lärare och övrig personal ska vara förtrogna med vårt uppdrag. Ledarskapet i klassrummet ska grundas i ömsesidig respekt och utformas så att eleverna känner trygghet och utvecklar både sociala och kunskapsmässiga färdigheter och förmågor.

Plan mot diskriminering och kränkande behandling och trivselreglernas syfte är att tydliggöra de normer och värden skolan ska verka för, så att varje enskild individ upplever en lugn och trygg studie- och arbetsmiljö. Konflikter och misstankar om diskriminering och kränkningar ska lyftas och utredas. Alla på skolan ska ha beredskap och kompetens att hantera konflikter och reagera på kränkningar. Vid misstanke om kränkning eller uppkomna konflikter ska personalen verka för goda konstruktiva samtal och kommunikation. Alla på skolan ska möta varandra, elever och vårdnadshavare med öppenhet, hänsyn och respekt samt lyssna och skapa dialog i syfte att upprätthålla goda relationer och förtroende i enlighet med skolans uppdrag och styrdokument.

Anna Östlin, Rektor

Karin Arvelius Biträdande Rektor

Elevernas delaktighet

Sker via klassråd, elevråd, trygghetsvandringar och individuella samtal. Alla elever är med vid kartläggningen men den kan genomföras på olika sätt med hänsyn tagen till exempelvis elevernas ålder och gruppernas storlek. Lärarna går igenom vad likabehandlingsarbetet går ut på regelbundet under läsåret.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Planen finns tillgänglig i Office365 samt på skolans hemsida på www.sunne.se. Synpunkter kan lämnas på föräldramöten, rektors samråd eller till mentor.

Personalens delaktighet

Personalen är delaktiga via arbetet i sina elevgrupper, diskuterar arbetet och reviderar planen på personalens pedagogiska konferenser, rektors samråd och APT.

Förankring av planen

För att arbetet som dokumenteras i planen ska bli ett kraftfullt verktyg för elevernas och personalens trygghet måste den vara känd hos eleverna, vårdnadshavarna och personalen. Alla i verksamheten behöver veta att den finns, vad den innehåller och hur man agerar.

Utvärdering av förra årets plan

Utifrån likabehandlingsarbetet som gjorts enligt tidigare plan under förra kalenderåret vill vi fortsätta med *Trivselprogrammet* på rasterna vilket bidragit till att alla elever har aktiviteter att delta i. Vi ser fortsatt behov av att arbeta med och även intensifiera arbetet med elevernas språkbruk, kompisskap och hur man ska vara mot varandra. Vi behöver också arbeta vidare med att stärka studieron och samarbeta med elevhälsa och vårdnadshavare. Vi ska fokusera på att stärka elevers själv- och ansvars känsla samt gemenskapen i grupperna. Vi vill fortsätta att ge alla barn samma möjlighet att delta i alla aktiviteter vid friluftsdagar osv genom att låta skolan stå för kostnaderna.

Det planerade faddersystemet vill vi, om det är möjligt återuppta det under vårterminen 2021.

Ansvarig för att årets plan utvärderas

Rektor Anna Östlin

Främjande insatser

Områden som berörs av insatserna: kränkande behandling, sexuella trakasserier, diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion- eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder.

Mål: Skapa en trygg miljö med respekt för allas lika värde genom att eleverna ska uppleva skolan som en lustfylld plats för kunskapsinhämtning och samvaro.

- **Insats:** Trivselprogrammet där personal och elever- "trivselledarna" skapar meningsfulla rastaktiviteter på skolan för att inspirera till lek och för att alla ska få vara med. Vi planerar att ev. dela in vissa aktiviteter utifrån ålder. Vi satsar på att det ska finnas vuxenstöd vid trivselaktiviteterna.
Ansvar: Katarina Ask och Ann Hevald
- **Insats:** För att stärka gemenskap och trygghet på skolan planerar vi att starta med faddergrupper under nästa läsår. Grupperna ska blandas i åldersintegrerade grupper F-6.
Ansvar: Mentorerna

- **Insats:** Under vinterns friluftsdagar prioriterar skolan att betala utrustning för samtliga barn för att ge alla elever samma möjligheter. Finns skridskor, rullskridskor och skidor finns till utlåning.
Ansvar: Anders Norin
- **Insats:** Vi lägger upp arbetet med *Barnkonventionen* så att det återkommer vid flera tillfällen under året.
Ansvar: Undervisande pedagoger.
- **Insats:** Vi använder stickor med elevernas namn på för att fördela talutrymmet på ett rättvist sätt.
Ansvar: Undervisande pedagoger.
- **Insats:** De äldre eleverna samarbetar kring en klassresa via aktiviteter som stärker gruppgemenskap och delaktighet.
Ansvar: Mentorerna i åk 4-6.
- **Insats:** Skolan ordnar en hajk med övernattnings för de äldre eleverna i början av höstterminen varje år för att stärka gemenskap i gruppen.
Ansvar: Mentorerna i åk 4-6.
- **Insats:** Som ett sätt att stärka tryggheten använder oss av Classroom screen i klasserna då det bl a innebär att alla använder samma start och slut på sina lektioner.
Ansvar: Mentorerna, specialpedagog
- Under hösten och fortsatt i vår leder vår specialpedagog en bokcirkel utifrån boken *Autism och adhd i skolan*.
Ansvar: Marie Thorin
- Under hösten 2020 har vi arbetat med att utveckla läsning och läsförståelse utifrån ett jämställdhetsperspektiv på våra studiedagar.
Ansvar: Samtliga lärare, Skua- utvecklare, genuspedagog

Kartläggning

Kartläggningsmetoder

- Kartläggning görs i åk f-3 och på fritids genom *Samtal om trygga platser/trygghetsvandring* och att sedan diskutera och analysera vad elever anger för riskområden. (Personalen och även elevrådet)
- Den kommungemensamma *Enkät om trygghet i skolan* som gjorts under hösten i år 4 - 6.
- Eleverna har involverats även genom klassvisa diskussioner under hösten.
- Personalen och kurator deltar genom arbetsplatsträffar där vi utgår från de kränkings- och tillbudsincidenter vi haft tidigare.
- Personalen har en fast punkt där man diskuterar likabehandlingsarbetet på APT.

Resultat och analys

Resultat från *Enkät om trygghet i skolan*:

Enkäten visar att den typ av kränkningar som förekommer mest frekvent på skolan är ickeverbala kränkningar, men även verbala kränkningar. Den visar också att taskiga beteenden är *mycket* vanligt förekommande i klasserna och att skojbråk är något som är väldigt utbrett.

Förekomsten av ofrivilligt ensamma elever och mobbning är också relativt hög. Några elever nämner att de blivit utsatta för sexuella trakasserier.

Analys *Enkät om trygghet i skolan*:

Vi ser att det i flera elevgrupper även förekommer grovt språk som inte alltid är kränkningar, men som ändå påverkar klimatet. Den kränkande jargongen har tagit plats i det vardagliga. Vi arbetar hårt för att det inte ska normaliseras., men behöver fortsätta att arbeta mer *förebyggande*. I en av klasserna ska vi under våren arbeta med extra mycket fokus på värdegrundsarbetet, både individuellt och i grupp och som en del so-ämnet. Under vårterminen har vi också planer på att starta ett nytt samarbete med vårdnadshavare för att nå ut bredd med värdegrunden och hjälpas åt. Vi ser att kränkningarna många gånger är kopplade till låg självkänsla, men också till grupprocesser och gruppträck. Vi behöver lägga tid på att stärka elever både individuellt, men också med fokus på gruppen och att stärka gemenskapen.

Vi ser att skojbråk ofta kan utmynna i det som blir problematiskt, att det blir konflikter av det. Vi behöver problematisera vad som är ett skoj och se att vi hanterar skojbråk på samma sätt i personalgruppen.

Vi ser att vi i arbetet med värdegrunden vill lyfta och ha fokus på det positiva, t ex att stärka elevers självkänsla.

Vi tror också att vi behöver ge eleverna insyn i hur vi arbetar och prata med eleverna om vad vi faktiskt gör, så att de ser det- t ex att vi har enskilda samtal med elever, ringer hem till vårdnadshavare osv.

Vi ser att orsaken till mobbning-delvis kan förklaras genom det vi nämnt ovan och att vi behöver stärka gemenskapen i grupperna och på hela skolan. Vi har tankar om tvärgrupper och faddersystem då vi har gemensamma aktiviteter som är roliga och där vi vuxna deltar, att vi behöver bygga positiva relationer.

Även de sexuella trakasserierna ser vi som del i det som beskrivit ovan och klimatet i grupperna. Vi vill arbeta med material där vi stärker elevernas: integritet, t ex Stopp min kropp och liknande.

Resultat från *Samtal om trygga platser/trygghetsvandring*:

Vi har gjort både trygghetsvandring och samtal om trygga/otrygga platser i de yngre grupperna och då kom dessa platser och punkter upp:

- Yngre elever kan vara rädda för de äldre eleverna ibland.
- Dalen-är en plats där det inte alltid finns vuxenuppsikt och det kan förekomma kränkningar.
- Vid fotbollsplanen förekommer det mycket kränkningar.
- Andra platser som kan upplevas otrygga är Lusthuset, Sargen, Södra hallen och Källartrappan.
- Leksaksförrådet, källaren otryggt, mörk och obehagligt.
- Toaletterna är otrygga när några drar i handtaget.

Analys *Samtal om trygga platser/trygghetsvandring*:

Särskilt Dalen, men även några av de andra nämnda platserna är undanskymda platser. Vi ser att rastvärden behöver fortsätta tänka in att hela tiden cirkulera på rasten. Vi är inte många som kan vara rastvärdar samtidigt då vi nu är så få på skolan, och det kan vara en av orsakerna till att flera platser kommer upp i samtalet.

Vid fotbollsplanen blir det lätt ovänskap om regler. Ofta har vi haft en rastvärd på plats för att främja tryggheten där.. Anders har gått igenom reglerna extra i höst tillsammans med klasserna.

En period under hösten då det var mycket konflikter var all personal ute under rasterna.

Resultat övrig kartläggning:

De kränkingsanmälningar som gjorts under hösten visar att vi behöver fortsätta arbeta med fokus på värdegrunden på skolan.

Vi vet att det under vissa perioder varit några elever som är särskilt otrygga, och det är också en anledning till fortsatt fokus på värdegrundsarbetet.

Vi ser tendenser till ett negativt klimat även bland de yngsta eleverna och tror att de påverkas av det de ser och hör de äldre eleverna göra och säga.

Analys övrig kartläggning:

Under förra läsåret har vi haft utmaningar i flera grupper när det gäller arbetsron och det påverkar också klimatet. Kränkande ord och attityder har till viss del blivit "normalt" och vi ser att det uppstått negativa gruppmonster". Vi behöver även arbeta med att se sitt eget beteende när det gäller att kränka andra, men att också själv vara lättkränkt, och arbeta för att stärka alla elever i detta, genom fokus på empati, att visa känslor och att ta ansvar.

Eleverna behöver *konkreta verktyg*-hur man kan göra konkret när man får en känsla och träna på detta. Vi behöver arbeta med den sociala verktygslådan och med att förändra beteenden. Både för utsättare, utsatta, och de som är vid sidan av, att även de har ett ansvar att agera. Vi behöver arbeta med skvallerbegreppet. Och med civillurage, att stötta varandra.

Förebyggande åtgärder

Områden som berörs av åtgärden: kränkande behandling, sexuella trakasserier, diskrimineringsgrunderna kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion- eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder.

- För att öka tryggheten och studieron använder vi *bildstöd och individuella scheman* på många av elevernas platser och på tavlan. Vi arbetar för att utveckla det ytterligare.

Ansvar: Mentorerna

När: fortsatt under 2021

- Vi har börjat använda *hörselkåpor, sittkuddar och skärmar* för att alla elever ska ha chans till studiero.

Ansvar: Mentorerna

När: fortsatt under 2021

- När det är möjligt *delar vi in* de yngre klasserna *i flera grupper* för att det ska bli lugnare och öka elevernas trygghet. Vi har arbetat mycket med detta och det är ett arbete som pågår.
Ansvar: Undervisande lärare.
När: fortsatt under vårterminen 2021
- Om möjligt vill vi *öka antalet rastvärdar* och se till att värdarna finns även i *Dalen*, särskilt vintertid, fotbollsplanen, källartrappan, lusthuset, södra hallen och sargen.
Ansvar: Arbetslaget
När: vårterminen 2021
- Vi stärker det förebyggande arbetet med värdegrunden. Detta genom bl a arbete med *gruppstärkande övningar*, beteendeträning, arbete kring känslor, kring att agera, kring ansvar osv. Även med lekar, skrivuppgifter och olika aktiviteter i de yngre klasserna.
Ansvar: Ann, Nina, Charlotta
När: fortsatt under 2021
- Som en del av värdegrundsarbetet behöver vi fortsätta att i vårt förhållningssätt och vårt arbete ha fokus även på normer och diskrimineringsgrunderna och arbeta förebyggande med dem i vardagen och i våra val i vår undervisning. Te x fokusera på mångfald, att olika är bra, olika familjer, olika ursprung, olika kön osv.
Ansvar: Undervisande pedagoger
När: fortsatt under 2021
-
- En del i arbetet med att förebygga sexuella trakasserier kan bli att arbeta med material som stärker integriteten och som lyfter samtycke som *Stopp min kropp*, tidningen *Wow* för lågstadiet eller *Världens viktigaste bok* eller skolverkets material om sex och samlevnad för mellanstadiet. (Material finns i filer i Jämställd skola).
Ansvar: undervisande lärare
När: under 2021

Rutiner för akuta situationer och uppföljande åtgärder till personal på

skolan

Uppmärksamma - Handlingsplikt

- Stoppa akut händelse.
- Gå undan med de inblandade eleverna och lyssna och ta reda på vad som har hänt.
- Informera berörd personal (om du inte är mentor, ska respektive mentor informeras).
- Beroende på problemets art, vilka som är inblandade och var incidenten skett, ska du göra (vid behov i samråd med rektor) en bedömning av vilka åtgärder som ska vidtas, men kränkningar och trakasserier ska anmälas.
- Ta beslut om vårdnadshavare ska tillkallas eller endast underrättas. Detta ska ske samma dag.

Rutin för att anmäla kränkningsärenden i Kb Process

KB Process, Sunne kommun. Draft-it

Anmälan

1. Kränkning anmäls av den som har sett eller hört kränkningen. Anmälan görs vi verktyget Kb Process.
2. Ärendet hamnar automatiskt hos rektor, kurator och huvudman och delegeras sedan av kurator eller rektor till mentor, eventuellt även till andra involverade.

Utredning

3. Anmälaren skriver i utredningsdel om de samtal/åtgärder som blivit gjorda i samband med kränkningen.
4. Om det behövs stöd i utredningen meddelas detta tillbaka till kuratorn eller rektorn, som också kan ta med det vidare till Elevhälsan.

Åtgärder

5. Man går vidare till åtgärder. Vid de tillfällen då det är uppenbart vilka åtgärder som behövs kan dessa igångsättas och skrivs in i åtgärdsdelen i Kb Process. Vilka åtgärder som behöver vidtas beror på vad utredningen i det enskilda fallet visar. Det kan behövas åtgärder både på individ- och gruppnivå.
6. Åtgärder ska leda till att kränkningarna upphör helt.
7. Kurator och/eller rektor har översikt över att ärendena hanteras och påminner om det går lång tid utan någon utveckling i ärendet.
8. Det kan vara aktuellt att Elevhälsan också involveras i åtgärdsdelen. Vid behov kan anmälaren komma till genomgång på EHT.
9. Om flera jobbar med utredningsdelen eller åtgärdsdel kan den som har genomfört samtal/åtgärder skriva några rader om detta och lämna/skicka till den som håller i ärendet så hen kan skriva in detta i Kb Process.

Uppföljning

10. När åtgärder är bestämda och påbörjade går man vidare till uppföljning. Här ska man ha en uppföljning som ska säkerställa att kränkningen inte ska hända igen, alltså ha planerat för förebyggande åtgärder som motverkar det.

Ansvarsförhållande

Rektor ansvarar för att Plan mot diskriminering och kränkande behandling följs av all personal.

All personal som får kännedom om diskriminering och kränkande behandling är skyldig att anmäla, utreda samt dokumentera nämnda arbete enligt rutinerna ovan.

Personal som elever och föräldrar kan vända sig till

Elever och föräldrar vänder sig i första hand till sin klasslärare, vid behov finns även kurator och rektor. All personal jobbar främjande, förebyggande, utredande och åtgärdande. Kontaktuppgifter:

- Charlotta Andersson- Norén, kurator: charlotta.andersson-noren@sunne.se
070-601 85 43
- Anna Östlin, rektor: anna.ostlin@sunne.se
0565-160 70

Bilaga 1

Definition av begrepp

Vad är kränkande behandling?

Gemensamt för all kränkande behandling är att någon eller några kränker principen om alla människors lika värde, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Där kränkande behandling sker handlar det ofta om relationer och maktförhållanden.

Kränkande behandling beskriver en relation i obalans. Det som avgör om en handling är att betrakta som kränkning är individens upplevelse.

Kränkande behandling kan vara:

- Fysisk t.ex. bli utsatt för slag och knuffar
- Verbal t.ex. svordomar, könsord, förolämpningar och hotelser
- Psykosocial t.ex. bli utsatt för utfrysning, ryktesspridning.
- Text- och bildburen t.ex. klotter, brev, lappar, e-post, sms, sociala/digitala medier såsom Facebook, instagram och mms.

Kränkningarna kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande och kallas då *mobbning*.

Vad är diskriminering och trakasserier?

Diskriminering är när någon missgynnas genom särbehandling p.g.a. någon av de diskrimineringsgrunder som diskrimineringslagen omfattar.

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och missgynnandet har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck eller ålder.

Diskrimineringsgrunderna

- Kön
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Sexuell läggning
- Funktionshinder
- Könsöverskridande identitet eller uttryck
- Ålder (undantag - se Diskrimineringslagen 3 Kap. 6§)

Diskriminering kan ske exempelvis genom skolans regler eller rutiner.

Direkt diskriminering: En elev får inte missgynnas genom särbehandling på grund av någon av diskrimineringsgrunderna.

Indirekt diskriminering: En elev får inte missgynnas genom att till synes neutrala ordningsregler med mera tillämpas så att de får en i praktiken diskriminerande effekt. Att exempelvis behandla alla lika kan innebära diskriminering.

Definitionerna gäller kränkningar mellan elever och mellan personal och elever.

Trakasserier är uppträdande som kränker en elevs värdighet och har samband med någon av diskrimineringsgrunderna:

- Kön
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Funktionsnedsättning
- Sexuell läggning
- Könsöverskridande identitet eller uttryck
- Ålder

Trakasserier kan också vara av sexuell karaktär. Det kan t.ex. handla om ovälkomna beröringar, tafsningar, skämt med anspelning på sex, s.k. sexuell jargong. Det kan också vara blickar eller bilder som är sexuellt anspelade och som då upplevs som kränkande.

Om någon blir utsatt för **sexuella trakasserier** ska detta omedelbart anmälas till rektor. Rektor öppnar omedelbart en utredning om misstänkt kränkning.

Det är förbjudet för huvudmannen och personalen i verksamheten att utsätta ett barn eller en elev för **repressalier**. Ett barn eller en elev som har anmält eller påtalat att huvudmannen eller personalen i verksamheten bryter mot bestämmelserna i 6 kapitlet skollagen (till exempel genom att inte ha utrett- och vidtagit åtgärder mot kränkande behandling) är skyddad mot att bli bestraffad, det vill säga utsatt för repressalier. Skyddet gäller även när ett barn eller en elev har medverkat i en utredning enligt 6 kapitlet skollagen.